R. 1930.

DZIENNIK URZĘDOWY

MINISTERSTWA SPRAWIEDLIWOŚCI

WARSZAWA. Nr. 13. 1 lipca 1930.

TREŚĆ:

OKÓLNIK Nr. 1551/II.A./30

w sprawie postępowania przed sądami w sprawach o przestępstwa skarbowe.

Do wszystkich sądów.

Dla zapewnienia należytego stosowania przepisów w sprawach karnych skarbowych, wydaję w tej mierze następujące wskazówki i wyjaśnienia:

I. Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 czerwca 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 61, poz. 542) na zasadzie art. 211 ust. 2 ustawy karnej skarbowej przekazano do właściwości sądów powiatowych następujące przestępstwa skarbowe:

1) usunięcie środka skażającego ze spirytusu skażonego (art. 84 u. k. s.);

2) sprzedaż napojów spirytusowych bez zewolenia władzy skarbowej (art. 90 ust. 1 u. k. s.);

3) usunięcie środka skażającego z soli skażonej (art. 101 u. k. s.);

Przestępstwa powyższe należą jednak nadal do właściwości wyłącznej sądów okręgowych, jeżeli zachodzą uzasadniające podwyższenie wymiaru kary okoliczności wymienione w ustawie karnej skarbowej, mianowicie:

a) w art. 24 (kwalifikowany powrót do przestępstwa),

b) w art. 25 (przestępstwo popełnione w sposób zawodowy),

c) w art. 27 (przestępstwo popełnione przez trzy lub większą liczbę osób działających w porozumieniu),

d) w art. 28 (sprawca był zaopatrzony w broń lub inne narzędzie celem zagrożenia osobistemu bezpieczeństwu organów władzy),

e) w art. 29 u. k. s. (ubepieczenia na wypadek nieudania się przestępstwa).

Właściwość sądu okręgowego w wymienionych wyżej przestępstwach jest ponadto wyłączona, o ile prokurator w myśl art. 153 ust. 3 u. k. s. po umorzeniu sprawy przez władze skarbowe wdroży postępowanie sądowe.

Ponadto na zasadzie rozporządzenia z dnia 23 listopada 1929 r. (Dz. U. R. P. Nr. 87, poz. 657) należą do właściwości sądów powiatowych sprawy przewidziane w art. 144 ust. 1 i 2 i w art. 145 u. k. s., o ile są przekazane sądom w myśl art. 210 pkt. 2 tejże ustawy. Są to sprawy, w których najwyższa kara pieniężna, grożąca za dane przestępstwo — prócz ewentualnej konfiskaty — nie przekracza co do żadnego z obwinionych sumy 1000 zł., przyczem pod uwagę bierze się tylko karę grożącą za każde poszczególne przestępstwo, nie zaś wysokość ewentualnej kary łącznej; — w wypadku zatem, jeśli ten sam odwiniony dopuścił się kilku przestępstw, właściwość sądu powiatowego pozostaje niezmieniona, o ile tylko za żadne z tych przestępstw nie grozi kara powyżej 1000 zł.

Sądy powiatowe przy załatwianiu spraw powyższych winny przestrzegać postanowień ustawy karnej skarbowej **co do trybu postępowania,** w szczególności stosować przepisy, dotyczące udziału władzy skarbowej i jej pełnomocnika w postępowaniu karnem (art. 211 ust. 2 zdanie 2 u. k. s. łącznie z art. 225 i 226 u. k. s.).

W myśl powołanych przepisów władza skarbowa ma wszelkie uprawnienia prokuratora co do informowania się o stanie sprawy, stawiania wniosków w przedmiocie zbierania i uzupełniania materjału dowodowego i w przedmiocie wszelkich postanowień sądowych, oraz ma prawo zaskarżania wszelkiego rodzaju wyroków i innych rozstrzygnień; ponadto w wypadkach, w których władza skarbowa złożyła sądowi wniosek o za-

rządzenie rozprawy głównej (art. 224 u. k. s.), obecność pełnomocnika władzy skarbowej na rozprawie głównej jest konieczna.

Ten stan rzeczy nie uległ zmianie po wejściu w życie kodeksu postępowania karnego, gdyż ustawa karna skarbowa została utrzymana w mocy przepisem art. 1 § 2 pkt. 4 przep. wprow. k. p. k. i wobec tego sądy grodzkie są bezwzględnie obowiązane zawiadamiać władze skarbowe o terminach rozpraw w postępowaniu, toczącem się na zasadach ustawy karnej skarbowej. W sprawach tego rodzaju sądy grodzkie obowiązane są przesyłać z urzędu władzom skarbowym odpisy wyroków i postanowień w myśl art. 229 ust. 3 u. k. s., ponadto zaś po ukończeniu postępowania niezwłocznie zawiadamiać władze skarbowe o wykonaniu kar stosownie do postanowień okólnika Nr. 1438 z dnia 29 listopada 1928 r. (Dz. Urz. Nr. 23).

Do postępowania w sprawach, toczących się przed sądami powiatowemi na zasadach ustawy karnej skarbowej, mają również zastosowanie przepisy okólnika Nr. 1443 z dnia 19 grudnia 1928 r. (Dz. Urz. Nr. 1 z 1929 r.), polecające skierowanie do władzy skarbowej wniosku strony skazanej orzeczeniem karno - skarbowem o przekazanie sprawy do postępowania sądowego, jeżeli wniosek taki podany został bezpośrednio do sądu zamiast do władzy skarbowej.

Przy **merytorycznem załatwieniu** spraw o przestępstwa z ustawy karnej skarbowej należy zwrócić uwagę na odmienny od powszechnej ustawy karnej system wymiaru kar przyjęty w ustawie karnej skarbowej. Dotyczy to w szczególności przepisów o nadzwyczajnem łagodzeniu kary, o zamianie kary pozbawienia wolności na grzywnę, zamianie kary pieniężnej na areszt i o karze konfiskaty przedmiotu przestępstwa. W tej mierze przedewszystkiem stwierdzić wypada co następuje:

1) Stosowanie przepisów powszechnych ustaw karnych (art. 53 lit. a. k. k. z 1903 r., § 266 k. k. z 1852 r.) o nadzwyczajnem łagodzeniu kary jest przy wymiarze kary za przestępstwa z ustawy karnej skarbowej wyłączone, gdyż kwestja ta jest w art. 31 i 32 u. k. s. odmiennie uregulowana.

2) W podobny sposób należałoby, zdaniem Ministerstwa, rozstrzygnąć kwestję dopuszczalności orzeczenia o zamianie kary pozbawienia wolności na grzywnę. Treść odnośnych przepisów powszechnych ustaw karnych, w szczególności § 261 k. k. z 1852 r. i § 29 lit. a. k. k. z 1871 r. wskazuje, iż celem tych przepisów było umożliwienie sędziemu nadzwyczajnego złagodzenia kary w stosunku do skazanego drogą zamiany rodzaju kary bardziej uciążliwego (areszt) na mniej uciążliwy (grzywna) w wypadkach „na szczególne uwzględnienie zasługujących" (§ 261 k. k. z 1852 r.) lub też, „jeśli cel kary... da się osiągnąć przez nałożenie grzywny" (29 lit. a. k. k. z 1871 r.). Ponieważ zaś, jak to wyżej wspomniano, przepisy o nadzwyczajnem łagodzeniu kary w sprawach karnych skarbowych nie mają za stosowania, przeto też nie należałoby w tego rodzaju sprawach stosować cytowanych wyżej przepisów powszechnych ustaw karnych o zamianie kary pozbawienia wolności na grzywnę. Powyższe zapatrywanie nie przesądza oczywiście stanowiska, jakie zajmie w tej mierze orzecznictwo.

3) Kwestja zamiany kary pieniężnej na areszt jest unormowana w ustawie karnej skarbowej odrębnie i wobec tego przepisy ustaw karnych powszechnych nie znajdują w tej mierze zastosowania. W szczególności w myśl art. 21 u. k. s. karę pieniężną zamienia się na areszt w razie niemożności jej ściągnięcia, w razie trudności w ściąganiu, zwłaszcza z powodu braku majątku ruchomego skazanego, lub też w razie, gdyby ściągnięcie kary pieniężnej pozbawiło skazanego bądź jego rodzinę środków utrzymania. Norma zamiany ustalona została art. 20 u. k. s. (po dwadzieścia złotych za jeden dzień aresztu), a od normy tej można według słusznego uznania — przy uwzględnieniu wszystkich towarzyszących okoliczności —

odstąpić tylko celem skrócenia aresztu t. j. można normę zamiany kary pieniężnej na grzywnę ustalić na sumę wyższą niż dwadzieścia złotych za jeden dzień aresztu, ale nigdy nie na sumę niższą. W myśl zatem tych zasad karę pieniężną zamienia się na areszt według normy: 20 zł. równe jednej dobie (z możnością podwyższenia tej normy na kwotę wyższą w stosunku do jednej doby), przyczem areszt nie może być krótszy niż 24 godziny i dłuższy niż dwa lata. Wynika stąd, iż kary pieniężne poniżej 20 zł. zamienia się na karę aresztu przez przeciąg czasu jednej doby, natomiast karę powyżej 20 zł. powinno się w zasadzie zamieniać na areszt w ciągu określonej ilości dni całych i nadto odpowiedniego ułamka doby (np. 30 zł. na półtorej doby aresztu). Ponieważ jednak przy zamianie kary pieniężnej, której wysokość nie stanowi wielokrotności sumy 20 zł., lub wogóle tej sumy, którą przyjęto jako normę zamiany, ścisłe obliczenie czasu trwania aresztu zastępczego w ułamkach godziny a nawet w ułamkach doby mogłoby spowodować poważne niedogodności zarówno dla zarządu więzienia, w którem kara ma być wykonywana, jak i dla skazanego,—gdyby np. wskutek takiego rodzaju obliczenia aresztu zastępczego zaszła konieczność zwolnienia skazanego w porze nocnej po odbyciu kary,— przeto wskazane jest dla uniknięcia takich niedogodności w ten sposób ustalać normę zamiany kary pieniężnej na areszt, by powikłania takie powstać nie mogły, co da się osiągnąć przez obliczanie kary aresztu w pełnych dniach. Przyjęcie w tym celu normy zamiany odmiennej od normy zasadniczej (20 zł. równe jednej dobie) da się uzasadnić „okolicznościami zasługującemi na szczególne uwzględnienie" powołanemi w treści art. 20 u. k. s., gdyż położenie wytworzone wskazanemi wyżej niedogodnościami niewątpliwie da się do tego rodzaju okoliczności zaliczyć.

4) Ustawa karna skarbowa nakazuje we wszystkich sprawach przekazanych właściwości sądów powiatowych orzeczenie konfiskaty przedmiotu przestępstwa. Wyjątkowo tylko, o ile przedmiotu przestępstwa nie znaleziono, albo też konfiskaty nie można orzec ze względu na słuszne roszczenie osób trzecich, wymierza się zamiast konfiskaty dodatkową karę pieniężną według zasad w art. 13 ust. 3 u. k. s. wyłuszczonych; kara ta jednak nie może być nigdy niższą, jak dwadzieścia złotych. Tylko w razie przyjęcia wyjątkowo ważnych okoliczności łagodzących można kary konfiskaty nie wymierzać (art. 31 ust. 2 u. k. s.); w każdym razie należy w motywach wyroku podać, dlaczego się kary konfiskaty nie wymierza.

II. Oprócz przestępstw ustawą karną skarbową wyraźnie objętych należą do właściwości sądów powiatowych również i **inne przestępstwa natury skarbowej,** w ściganiu których biorą udział władze skarbowe w charakterze oskarżyciela publicznego (art. 56 § 1 lit. b. k. p. k.).

Są to przestępstwa wyszczególnione w rozporządzeniu z dnia 28 czerwca 1929 r. (Dz. U. R. P. Nr. 48, poz. 395), a przewidziane:

1) w art. 112 — 115 ustawy o spółdzielniach (Dz. U. R. P. z 1920 r. Nr. 111, poz. 733 i Dz. U. R. P. z 1923 r. Nr. 135, poz. 1119),

2) w § 8 rozporządzenia Prezydenta R. P. o lichwie pieniężnej (Dz. U. R. P. z 1924 r. Nr. 56, poz. 573),

3) w art. 96 do 98 ustawy o podatku dochodowym (Dz. U. R. P. z 1925 r. Nr. 58 poz. 411),

4) w art. 96, 105, 106, 107 ustawy o państwowym podatku przemysłowym (Dz. U. R. P. z 1925 r. Nr. 79, poz. 550),

5) w art. 100 do 104 rozporządzenia Prezydenta R. P. o kontroli ubezpieczeń (Dz. U. R. P. z 1928 r. Nr. 9, poz. 64).

Postępowanie w wypadkach ścigania tych przestępstw odbywa się na zasadach ogólnych zawartych w art. 441 do 447 k. p. k., przyczem wszelkie funkcie oskarżyciela publicznego — o ile prokurator sam nie

działa — pełnią odnośne władze skarbowe, które o wszelkich orzeczeniach i zarządzeniach sądowych powinny być zawiadamiane stosownie do odpowiednich przepisów kodeksu postępowania karnego.

Przy wymiarze kary sądy stosują wyłącznie przepisy powszechnej ustawy karnej. Orzeczenie władzy skarbowej nie wiąże zupełnie sądów i mogą one, nie oglądając się na to orzeczenie, wymierzyć według swego swobodnego przekonania karę przewidzianą przez ustawę (orzeczenie Sądu Najwyższego z 12 października 1926 r. II. K. 1421 z r. 1926).

W szczególności przy orzeczeniu w sprawach karnych z art. 98 ustawy o podatku przemysłowym sądy mogą—o ile zachodzą powody nadzwyczajnego łagodzenia kary — stosować przepisy art. 53 lit. a. k. k. z 1903 r. względnie § 266 k. k. z 1852 r. i zejść poniżej wymiaru kary w art. 98 ustawy o podatku przemysłowym, przewidzianej, a w razie nieściągalności grzywny zamienić ją na karę aresztu według ogólnych przepisów powszechnej ustawy karnej.

Specjalnego omówienia wymagają tylko sprawy o przestępstwa z ustawy o podatku przemysłowym (ustawa z dnia 15 lipca 1925 r. Dz. U. R. P. Nr. 79, poz. 550), a to ze względu na odmienny tryb kierowania niektórych z tych spraw na drogę sądową. Przy traktowaniu tych spraw należy przedewszystkiem odróżnić czyny zagrożone obok innej kary również karą pozbawienia wolności (art. 96, 105, 106 i 107 ustawy o podatku przemysłowym) od czynów zagrożonych tylko grzywną. Pierwszy rodzaj spraw należy bezwzględnie do właściwości sądów powiatowych (art. 110 ust. 2 ustawy o podatku przemysłowym) sprawy zaś drugiego rodzaju podlegają przedewszystkiem orzecznictwu władz skarbowych. — W sprawach drugiego rodzaju służy obwinionemu albo prawo wniesienia w terminie 14-dniowym na ręce władzy skarbowej, orzekającej w I instancji, odwołania do władzy administracyjno-skarbowej II instancji, albo prawo żądania przekazania sprawy na drogę sądową (art. 113 ust. 2 o podatku przem.); żądanie to wnieść jednak należy na ręce władzy skarbowej orzekającej w I instancji. O ile więc żądanie takie wpłynie wprost do sądu, należy je odesłać odnośnej władzy skarbowej, która stwierdziwszy, że dochowano terminu w art. 113 ustawy o podatku przem. przepisanego, skieruje to żądanie strony do właściwego sądu okręgowego (art. 618 i nast. k. p. k.), dołączając odnośne akta skarbowe. Władza skarbowa musi mieć bowiem możność stwierdzenia, czy obwiniony nie wniósł już odwołania do władz skarbowych II-ej instancji, gdyż w takim razie traci on już drogę odwołania do sądu (art. 113 ust. 4 ustawy o podatku przemysłowym). Załatwianie spraw o powyższe przestępstwa z ustawy o podatku przemysłowym bez akt skarbowych na podstawie samego wniosku obwinionego o przekazanie sprawy na drogę sądową jest niezgodne z ustawą i może doprowadzić — jak to się stało w poszczególnej sprawie w jednym z sądów powiatowych — do tego, że w jednej sprawie zapadną dwa sprzeczne orzeczenia, mianowicie orzeczenie sądu oraz orzeczenie władzy skarbowej II-ej instancji.

Panów Prezesów i Naczelników sądów proszę o czuwanie nad przestrzeganiem w postępowaniu sądowem zasad wyżej przytoczonych.

Warszawa, dnia 14 czerwca 1930 r.

Minister Sprawiedliwości:

w z. *Sieczkowski*

Podsekretarz Stanu

OKÓLNIK Nr. 1553/II.GS/30

w sprawie uruchomienia wydziału fotograficznego Polskiej Agencji Telegraficznej.

Do wszystkich władz i urzędów wymiaru sprawiedliwości i więziennictwa oraz Komisji Kodyfikacyjnej.

Uchwałą Rady Ministrów z dnia 14 października 1927 r. przyznane zostało Polskiej Agencji Telegraficznej prawo wyłącznego dokonywania zdjęć fotograficznych na gruncie instytucyj rządowych.

P. A. T. nie mogła dotychczas korzystać z przyznanego jej upoważnienia, gdyż nie posiadała własnego przedsiębiorstwa fotograficznego. Dopiero obecnie przystąpiła do uruchomienia własnego wydziału fotograficznego, wyposażonego w odpowiednie siły fachowe i potrzebny sprzęt techniczny.

Do zadań wydziału fotograficznego P. A. T. należeć będzie przedewszystkiem dostarczanie prasie krajowej i zagranicznej aktualnego serwisu fotograficznego. Aby temu zadaniu podołać, musi mieć P. A. T. zapewnioną szybką i sprawną informację ze strony instytucyj rządowych o wszelkich takich wypadkach i zdarzeniach, z których zdjęcia pożądaneby były do umieszczenia w prasie.

Drugiem zadaniem wydziału fotograficznego P. A. T. będzie obsługa urzędów i instytucyj rządowych w zakresie zdjęć fotograficznych płatnych, które dotychczas oddawane były przedsiębiorcom prywatnym.

W pierwszym i drugim wypadku do dyspozycji instytucyj rządowych w Warszawie będzie centrala wydziału fotograficznego (mieszcząca się w gmachu Prezydjum Rady Ministrów) a na prowincji oddziały P. A. T., znajdujące się we wszystkich miastach wojewódzkich Rzeczypospolitej.

Mając na względzie racjonalny rozwój tej nowej placówki propagandowej, jaką będzie dla rządu własna prasowa agencja fotograficzna, zalecam korzystanie z usług P. A. T. w zakresie wszelkich zdjęć fotograficznych, z wyjątkiem tych zdjęć mikrofotograficznych, fotograficznych i spektrograficznych w postępowaniu karnem i cywilnem, do wykonywania których jest powołany „Instytut ekspertyz sądowych" (rozp. z dnia 25 listopada 1929 r. Dz. Urz. Min. Sprawiedliwości Nr. 23/1929 r.).

Warszawa, dnia 27 czerwca 1930 r.

Minister Sprawiedliwości:
w z. *Sieczkowski*
Podsekretarz Stanu

OKÓLNIK Nr. 1554/II. GS/30

w sprawie

sposobu wystawiania asygnacyj.

Do wszystkich władz asygnujących wymiaru sprawiedliwości i więziennictwa oraz Komisji Kodyfikacyjnej.

Celem zabezpieczenia Skarbu Państwa przed ewentualnemi stratami, jakie mogłyby być spowodowane dokonaniem przez kasy skarbowe wypłat do rąk osób niewłaściwych w wypadkach, gdy asygnowane są sumy na nazwę firm, Ministerstwo Skarbu wydało w porozumieniu z Najwyższą Izbą Kontroli dnia 30 maja 1930 r. L. D. VII 107/2/30, zarządzenie następujące:

Brzmienie § 29 Przepisów rachunkowo - kasowych (Monitor Polski Nr. 285 z r. 1921, Dz. Urz. Min. Skarbu Nr. 45 poz. 564 z r. 1921) oraz § 78 Instrukcji dla kas skarbowych (Dz. Urz. Min. Skarbu Nr. 45 poz. 565 z r. 1921) uzupełnia się, wstawiając jako zakończenie zdania pierwszego w § 29 Przep. rach.-kas., po zastąpieniu kropki przecinkiem, wyrazów: „lub też na imię osoby upoważnionej przez wierzyciela Skarbu Państwa", jako też dodając jako zdanie drugie w tym samym paragrafie oraz jako ustęp drugi w § 78 Instr. dla kas skarb., co następuje:

„W wypadkach zarządzenia wypłaty należności, przypadających firmie, mogą być wystawiane asygnacje bezpośrednio na nazwę firmy tylko w razie bezgotówkowego przelewu tych należności na rachunek firmy w instytucji bankowej bądź na inne rachunki w kasie skarbowej; natomiast, gdy wypłata ma nastąpić w gotówce, powinny być wystawiane asygnacje na imię osoby, upoważnionej do odbioru przez firmę".

W związku z tem władze asygnujące powinny żądać od firm, przedstawiających rachunki, wyszczególnienia w tych rachunkach imion i nazwisk osób, do rąk których należność ma być wypłaconą i na imię tych osób wystawiać asygnacje, w formie następującej, np.:

„Kasa Skarbowa w . . . . wypłaci kwotę 300 zł słownie trzysta złotych Edmundowi Brodzińskiemu tytułem należności firmy „Polhurt" za dostarczone materjały pisarskie . . . .".

Obowiązek badania, czy rachunki firm, zawierające zarazem upoważnienie do odbioru należności, zostały wystawione przez osoby do tego powołane, ciąży na władzach asygnujących w myśl § 30 Przepisów rachunkowo - kasowych.

Warszawa, dnia 27 czerwca 1930 r.

Minister Sprawiedliwości:
w z. *Sieczkowski*
Podsekretarz Stanu

OKÓLNIK Nr. 1555/I.U./30

w sprawie wnoszenia i popierania oskarżenia przez oskarżycieli posiłkowych w sądach powiatowych (grodzkich).

Do wszystkich władz wymiaru sprawiedliwości.

Sąd Najwyższy w składzie 7 sędziów na posiedzeniu w dniu 17 maja 1930 r. (Nr. postanowienia S. N.: II. 1. K. 46/30) uchwalił następujące zasady prawne:

1. Oskarżyciel posiłkowy w sprawach ściganych z urzędu przed sądami grodzkiemi ma samoistne prawo wniesienia i popierania oskarżenia, bez względu na to, czy oskarżyciel publiczny wniósł uprzednio oskarżenie.
2. Oskarżyciel posiłkowy obowiązany jest do złożenia aktu oskarżenia, odpowiadającego wymogom, wyrażonym w art. 230 i 280 k. p. k. najpóźniej przed rozpoczęciem postępowania dowodowego w sądzie grodzkim (art. 333 i 334 k. p. k.).
3. Pokrzywdzony, który nie wniósł aktu oskarżenia w charakterze oskarżyciela posiłkowego, nie ma prawa zgłaszania środków odwoławczych. Powyżej ustalone zasady prawne Sąd Najwyższy postanowił wpisać do księgi zasad prawnych.

Z uzasadnienia podzielonego stosownie do powyższych tez na trzy części, przytaczam następujące ustępy:

„I.

1. Kodeks postępowania karnego inaczej konstruuje instytut oskarżyciela posiłkowego w sprawach o przestępstwa ścigane z urzędu przed sądami okręgowemi i sądami przysięgłych, niż przed sądami grodzkiemi (powiatowemi).

Tu i tam odmienne są warunki dopuszczenia oskarżyciela posiłkowego do udziału w procesie, jego prawa i funkcje.

2. Przedewszystkiem, w postępowaniu przed sądami okręgowemi i przysięgłych oskarżyciel posiłkowy nie ma samoistnego prawa oskarżenia **obok** oskarżyciela publicznego — prokuratora, lecz może być tylko dopuszczony do procesu **zamiast** prokuratora..... W zasadzie będzie zawsze jeden tylko oskarżyciel: prokurator lub oskarżyciel posiłkowy.

Jedyny wyjątek, gdy jest dwóch oskarżycieli, stanowi przypadek, gdy prokurator w toku oskarżenia, popieranego przez oskarżyciela posiłkowego, wstępuje do procesu i obejmuje oskarżenie, nie usuwając jednakże oskarżyciela posiłkowego (art. 73 k. p. k.). Lecz wyjątek ten ustanowiony został w imię dobra ogólnego, jako przywilej prokuratora, ...pokrzywdzony nie może się nigdy przyłączyć do oskarżenia publicznego w charakterze oskarżyciela posiłkowego i popierać je.

Następnie pokrzywdzony nie wstępuje bynajmniej w miejsce prokuratora, gdy ten nie chce być oskarżycielem, mocą samej ustawy, lecz żeby stać się oskarżycielem posiłkowym i uzyskać jego prawa (art. 70 i 272 k. p. k.), musi uzyskać uprzednio zezwolenie od sądu apelacyjnego (art. 70 i 272 k. p. k.).....

3. Zupełnie odmienne jest stanowisko oskarżyciela posiłkowego w sprawach o przestępstwa ścigane z urzędu przed sądami grodzkiemi (powiatowemi). W przeciwstawieniu do art. 70 i innych wyżej cytowanych artykułów k. p. k., artykuł 71 k. p. k. zwalnia pokrzywdzonego od wszelkich wymogów formalnych i nadaje mu samoistne prawo wnoszenia i popierania oskarżenia, ...płynące z mocy samej ustawy.....

Kodeks postępowania karnego przeprowadza zatem w art. 71-ym zasadę zupełnej samodzielności oskarżyciela posiłkowego i jego niezależności od oskarżyciela publicznego.

W sprawach zatem ściganych z urzędu przed sądami grodzkiemi (powiatowemi) ....istnieje możliwość jednoczesnego dwoistego oskarżenia: publicznego i posiłkowego.... Ta dwutorowość oskarżenia.... jest jaknajdobitniej wyrażona w art. 73-im k. p. k.

Przepis ten daje wyłącznie oskarżycielowi publicznemu przywilej popierania oskarżenia cudzego, nie swojego, oskarżenia oskarżyciela posiłkowego. A contratio zatem oskarżyciel posiłkowy nie może przejąć praw oskarżyciela publicznego, gdyż nie może popierać oskarżenia cudzego, tylko swoje własne.

II.

Z naczelnej zasady przenikającej kodeks postępowania karnego, a to zasady skargowości, wyrażonej w art. 2-im, wynika, że wobec możliwości podwójnego oskarżenia, z których każde jest samoistne i jedno od drugiego niezależne, pokrzywdzony nie może inaczej dochodzić swych praw oskarżycielskich jak przez wniesienie aktu oskarżenia.

Akt ten może być wniesiony piśmiennie, może być zgłoszony i do protokółu, lecz musi odpowiadać wymogom art. 230 i 280 k. p. k., a przedewszystkiem musi istnieć przed rozpoczęciem sprawy w sądzie grodzkim (powiatowym), to jest musi być zgłoszony najpóźniej do momentu przystąpienia do postępowania dowodowego, które, jako najistotniejsza część postępowania sądowego, stanowi właściwie jego początek.

Innej drogi, jak przez akt oskarżenia, pokrywdzony dla dochodzenia swych praw oskarżycielskich nie ma, gdyż tylko akt oskarżenia złożony przez uprawnionego oskarżyciela stanowi, według k. p. k. i przenikającej go zasady skargowości, nieodzowny warunek wszczęcia procesu karnego, będący konieczną przesłanką procesową postępowania sądowego w każdej instancji.

Jeśli pokrzywdzony aktu oskarżenia nie wniósł, lub wniósł go zapóźno, traci prawa oskarżyciela posiłkowego i to bezpowrotnie.

Nie może on, wobec przepisu art. 73 k. p. k., popierać cudzego oskarżenia, oskarżenia oskarżyciela publicznego, gdyż nie zrealizował w swoim czasie przysługujących mu praw do własnego samoistnego oskarżenia.

III.

Pokrzywdzony, który nie wniósł w swoim czasie oskarżenia,...... nie może wnosić i żadnych środków odwoławczych. Środki te przysługują tylko stronom biorącym udział w procesie, pokrzywdzony zaś nie był stroną i, choć mógł nią być, stracił te prawa na zawsze...."

Warszawa, dnia 26 czerwca 1930 r.

Minister Sprawiedliwości:
w z. *Sieczkowski*
Podsekretarz Stanu

OKÓLNIK Nr. 1556/I.U./30

w sprawie stosowania art. 618 — 626 k. p. k. do orzeczeń władz skarbowych, o ile nie ma zastosowania ustawa karna skarbowa z dnia 2 sierpnia 1926 r.

Do wszystkich władz wymiaru sprawiedliwości.

Sąd Najwyższy w składzie całej Izby karnej uchwałą z dnia 2 czerwca 1930 r. Nr. II. Pr. 91/30 wyjaśnił na zasadzie art. 41 u. s. p., że:

„Postanowienia art. 618 — 626 k. p. k. odnoszą się także do orzeczeń karnych władz skarbowych, w szczególności orzeczeń na tle ustawy o państwowym podatku przemysłowym z dnia 15 lipca 1925 r. (Dz. U. poz. 550/25), o ile nie stosują się przepisy ustawy karnej skarbowej z dnia 2 sierpnia 1926 r. (Dz. U. poz. 609/26)."

Z uzasadnienia przytaczam następujące ustępy: „Przepisy art. 618 — 626 k. p. k. są wykonaniem art. 72 Konstytucji, co stwierdzają wyraźnie motywy Komisji Kodyfikacyjnej (str. 751). Konstytucja, mówiąc w art. 72 o odwołaniu się stron do sądu od orzeczeń karnych władz administracyjnych ma niewątpliwie na myśli nietylko orzeczenia władz administracji ogólnej, lecz także władz administracji szczególnej (skarbowej i t. p.)...... Niema żadnej podstawy do przyjęcia, aby art. 72 Konstytucji, a za nim przepisy art. 618 i nast. k. p. k. nie odnosiły się do orzeczeń karnych władz administracji szczególnej, zwłaszcza skarbowej.

Jeżeliby więc jakaś ustawa, ... przekazywała orzecznictwo karne władzy administracji szczególnej, nie przewidując odwołania się do sądu, to możność takiego odwołania się przyjąć należy na podstawie art. 618 i nast. k. p. k.

W niektórych ustawach, przekazujących orzecznictwo karne władzom administracji szczególnej, w szczególności zaś w ustawie o państwowym podatku przemysłowym z dnia 15 lipca 1925 r. (Dz. U. poz. 550/25)

znajdujemy szczególne przepisy o trybie odwoływania się do sądu powszechnego, o właściwości sądowej i postępowaniu sądowem (art. 109 i nast. wspomnianej ustawy z 15 lipca 1925). Także i te przepisy szczególne uważać należy za uchylone; w miejsce ich wchodzą postanowienia art. 618 i nast. k. p. k. Wynika to z art. 1 przep. wprow. k. p. k., który uchyla „wszystkie przepisy, dotyczące postępowania przed sądami karnemi powszechnemi" (zob. też art. 1 p. 17 przep. wprow. k. p. k.), a zatem także i przepisy szczególne, nie wyłączając odnośnych postanowień ustawy o państwowym podatku przemysłowym, o ile z art. 1 § 2 p. 14 przep. wprow. nic innego nie wynika. Wobec wyłączności norm późniejszych („wszystkie przepisy....") normy szczególne muszą być uznane za uchylone; zasada „lex posterior generalis non derogat legi priori speciali" stosuje się tylko wówczas, gdy z przepisu późniejszego nie wynika odmienna wola ustawodawcy, którą przyjąć trzeba zwłaszcza wówczas, gdy normy późniejsze mają być traktowane jako wyłączne. Dodać należy, że przepisy o możności odwołania się do wyższej instancji skarbowej (porów. np. art. 113 ustawy o pod. przem.) pozostały w mocy, bowiem art. 1 przepisów wprow. k. p. k. dotyczy jedynie przepisów postępowania przed sądami karnemi powszechnemi, nie zaś właściwości i postępowania przed władzami administracyjnemi.

Pozostał zatem w mocy jedynie szczególny tryb odwoływania się do sądu o ile chodzi o przestępstwa, przewidziane w art. 1 ustawy karnej skarbowej z 2 sierpnia 1926 (Dz. U. poz. 609), do których nie należą sprawy z ustawy o podatku przemysłowym, a to wobec postanowienia art. 1 § 2 p. 4 przep. wprow. k. p. k.".

Warszawa, dnia 26 czerwca 1930 r.

Minister Sprawiedliwości:
w z. *Sieczkowski*
Podsekretarz Stanu

OKÓLNIK Nr. 1557/I.U./30

w sprawie mylnego oznaczania przez strony środków odwoławczych.

Do wszystkich władz wymiaru sprawiedliwości.

Sąd Najwyższy w składzie całej Izby karnej uchwałą z dnia 2 czerwca 1930 r. Nr. II. Pr. 91/30 wyjaśnił na zasadzie art. 41 u. s. p.:

„Mylnego oznaczenia dopuszczalnego środka odwoławczego nie można tłumaczyć na niekorzyść skarżącego."

W uzasadnieniu mieszczą się następujące wskazania przykładowe i praktyczne:

„.... mylne oznaczenie względnie nazwanie apelacji kasacją, lub też odwrotnie, jak również apelacji zażaleniem lub zażalenia apelacją, nie stanowi przeszkody do przyjęcia, skierowania w trybie przez ustawę wskazanym i rozpoznania takiego środka odwoławczego, o ile oczywiście treść wywodu, terminy podania, sposób podania i niektóre szczególne formalności, jak np. kaucja przy kasacji, odpowiadają przepisom ustawy."

„.....zapowiedzenie przy ogłoszeniu sentencji wciąga się do protokółu (art. 375), mylne więc oznaczenie nie może tu mieć miejsca, lub też, o ile nastąpiło, ulega sprostowaniu na ogólnych zasadach, w pozostałych zaś wypadkach, wywód i zapowiedzenie, mylnie oznaczone, winny być oceniane zupełnie jednakowo."

Uzasadnienie prawne stanowiska w istotnej części opiera się na tem, że „obowiązujący kodeks postępowania karnego... nie narzuca żadnej specjalnej formy, dotyczącej nazwy zapowiedzenia lub wywodu środka odwoławczego (por. art. 375, 470, 489, 494, 495), a nawet, jak to z treści art. 375 wynika, możliwem jest zapowiedzenie środka odwoławczego bez wymienienia nazwy apelacji czy też kasacji" oraz na tem, że skoro w myśl art. 51 k. p. k. „nie szkodzi i ulega sprostowaniu oczywisty błąd, zawarty w tak podstawowej i zasadniczej czynności, jak orzeczenie, to nie może szkodzić mylna nazwa środka odwoławczego, o ile wola skarżącego jest wyraźna".

Warszawa, dnia 26 czerwca 1930 r.

Minister Sprawiedliwości:
w z. *Sieczkowski*
Podsekretarz Stanu

KOMUNIKAT

w sprawie zaginięcia blankietu pokwitowania wzór Nr. 8 Serja I F. Nr. 271419.

Do wiadomości władz i urzędów wymiaru sprawiedliwości i więziennictwa.

Ministerstwo Skarbu. Warszawa, dnia 24 maja 1930 r. L. D. VII. 953/2/30.

„Izba Skarbowa w Brześciu n/Bugiem doniosła Ministerstwu Skarbu sprawozdaniem z dnia 19 maja 1930 r. L. W. III. 10712/3, że w dniu 28 kwietnia 1930 r. zaginął w Kasie Skarbowej w Pińsku blankiet pokwitowania wzór Nr. 8 Serja I. F. Nr. 271419.

Ponieważ zachodzi obawa ewentualnego dokonania nadużyć zaginionym blankietem, przeto poleca się Izbie, by zawiadomiła o tem podległe urzędy i kasy skarbowe i odniosła się do miejscowego Urzędu Wojewódzkiego w sprawie ewentualnego ogłoszenia o zaginięciu blankietu pokwitowania w „Dzienniku Urzędowym Województwa".

W razie ujawnienia pokwitowania, oznaczonego powyższym numerem, należy bezzwłocznie wdrożyć stosowne dochodzenie i donieść o tem Ministerstwu Skarbu.

KOMUNIKAT

w sprawie podziału powiatu suwalskiego na rewiry egzekucyjne.

Na zasadzie § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 grudnia 1928 r. w sprawie komorników w sądach grodzkich prezes sądu okręgowego w Suwałkach podzielił z dniem 1 lipca 1930 r. powiat suwalski na dwa rewiry egzekucyjne w sposób następujący:

1. Komornik sądu powiatowego w Suwałkach I rewiru załatwia sprawy egzekucyjne na terytorjum całego miasta Suwałk. Rewir ten powierzony jest komornikowi Wacławowi Balczeniukowi z siedzibą w Suwałkach (ulica Berki Josielewicza Nr. 7).

2. Komornik sądu powiatowego w Suwałkach II rewiru załatwia sprawy na terytorjum całego powiatu suwalskiego. Rewir ten powierzony został komornikowi Leonowi Grabińskiemu z siedzibą w Suwałkach (ulica 11 Listopada Nr. 98).

BIBLJOGRAFJA.

Jan Dalewski i Stefan Radoliński: Kodeks polskiego prawa karno-administracyjnego. Warszawa 1930.

Praca powyższa składa się z dwóch części. W części pierwszej zebrane są obowiązujące przepisy postępowania karno-administracyjnego wraz z przepisami związkowemi. Część druga zawiera zbiór ustaw, dekretów i rozporządzeń, wydanych przez władze polskie, które przekazują orzecznictwo karne władzom administracyjnym. Przepisy te usystematyzowane są według właściwości poszczególnych władz administracyjnych.

Ukazał się w druku Kodeks Cywilny R. S. F. S. R. (Rosji sowieckiej) wraz z kodeksem familijnym, w przekładzie Dr. Stan. TYLBORA, Adwokata w Warszawie. Kodeks jest poprzedzony wstępem, w którym autor podkreśla niektóre charakterystyczne stadja rozwoju sowieckiego prawodawstwa cywilnego, a zarazem zwraca uwagę na praktyczną doniosłość znajomości kodeksów sowieckich, zwłaszcza dla Polski.

Dzieło to jest do nabycia w Księgarni F. Hoesicka (Warszawa, Senatorska Nr. 22).

Dr. Ludwik Dworzak — Dr. Alfred Kotwicz Zgórski: Biurowość i sekretarjaty w postępowaniu karnem. Kraków 1930.

Praca powyższa omawia czynności sekretarjatów sądowych w postępowaniu karnem, biurowość w sprawach karnych w sądach powiatowych (grodzkich), okręgowych i apelacyjnych tudzież w prokuraturach, nadto — w dodatku przytacza szereg przepisów wykonawczych, mających zastosowanie w postępowaniu karnem. Szczegółowy skorowidz rzeczowy ułatwia posługiwanie się pracą.

Towarzystwo Wydawnicze „Ateneum" Spółka z ogr. odp. we Lwowie, Zimorowicza 5 (P. K. O. w Warszawie Nr. 152683) wydało biografję Pana Prezydenta Rzplitej Prof. Ignacego Mościckiego.

Praca powyższa, utrzymana w charakterze popularnym, ma na celu zaznajomienie najszerszych warstw społeczeństwa z kolejami życia i pełnej zasług działalności Głowy Państwa Polskiego.

Cena egzemplarza wynosi 4 zł, w oprawie — 6 zł 50 gr.

Warszawa. Drukarnia Państwowa. Tłoczono z polecenia Ministra Sprawiedliwości. Nr. 50563

Cena 25 gr.

Od Administracji: Prenumerata Dziennika Urzędowego Ministerstwa Sprawiedliwości wynosi 2 zł. kwartalnie. 8 zł. rocznie.